

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 และเข้าสู่การเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งคนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดเวลา การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อเตรียมคนในชาติให้มีความสามารถในการปรับตัว ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและมีความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นภาษาจึงเป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมของการเรียนรู้ที่จะใช้เป็นสื่อกลางของการค้นคว้าศึกษาหาความรู้ ทั้งเป็นสื่อกลางของการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันรวมถึงเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อสังคมปัจจุบันและอนาคตเป็นอันมาก (กรมสามัญศึกษา, 2546, หน้า 12) จะเห็นได้ว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญที่สุดในโลกภาษาหนึ่งที่ใช้สื่อสารเสมือนหนึ่งเป็นภาษากลาง โดยเฉพาะเมื่อโลกปัจจุบันมีสภาพเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูลซึ่งไร้พรมแดน ด้วยอิทธิพลความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่โยงโยไปทั่วโลกกิจกรรมทุกด้านไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา และสิ่งแวดล้อม ถูกเชื่อมโยงให้เข้าถึงกันและกัน ส่งผลให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ เป็นไปอย่างกว้างขวางขึ้น ภายใต้แนวโน้มนี้ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องติดต่อสัมพันธ์กับนานาประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ต้องใช้ทักษะในการติดต่อสื่อสารกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนานาชาติ การศึกษาจึงมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคโลกาภิวัตน์ เช่น ความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดีโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ (ธนาคารกสิกรไทย, 2539, หน้า 12 – 15)

สำหรับประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์จนได้เข้าไปส่วนหนึ่งของสังคมแห่งการเรียนรู้ เห็นได้จากการที่ประเทศไทยเปิดเสรีทางการค้าการเงินและการลงทุนจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกันว่าระบบเศรษฐกิจของไทยได้เชื่อมโยงสัมพันธ์ และต้องพึ่งพาระบบเศรษฐกิจโลก และในที่สุดเมื่อปี 2540 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ต้องแก้ไขฟื้นฟูมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้โดยมุ่งหวังว่าจะพัฒนาประเทศให้เท่าทันกระแสโลกและยืนหยัดอยู่บนฐานของการพึ่งพาตนเองต่อไป ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นยุทธวิธีที่สำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนา

ประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน การศึกษาเป็นกระบวนการที่ปลูกฝังถ่ายทอดความรู้ เจตคติ คุณลักษณะ ทักษะ และคุณค่าให้เกิดแก่ตัวผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2534, หน้า 1) ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาที่สองสำหรับประเทศไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารกับต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งคนไทยเราปัจจุบันนิยมเรียนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ต่างก็สนองตอบความต้องการของสังคมด้วยการเปิดโปรแกรมการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษในระดับต่าง ๆ นับวันจะทวีจำนวนมากขึ้น ก่อปรกกับการศึกษาของไทยกำลังจะก้าวไปสู่ความเป็นนานาชาติในระดับสากลโดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางอย่างเห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (บัญชา อึ้งสกุล, 2545, หน้า 52) และเป็นที่ยอมรับกันว่านักเรียนที่พูดได้สองภาษาจะมีความสามารถในการสื่อสารและความยืดหยุ่นทางภาษามากกว่า และยังสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ และระบบในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี สามารถหางานทำได้ง่าย เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล (ทำเนียบสถาบันการศึกษา, 2545, หน้า 80) พบว่าภาษาอังกฤษเข้าสู่ระบบการศึกษาไทยอย่างจริงจัง โดยบรรจุไว้ในหลักสูตรตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลายขึ้นไปเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลังจากที่ได้บรรจุวิชานี้เข้าไปในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการแล้วได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนหลายรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายซึ่งแตกต่างกันไปตามกาลสมัย ความต้องการและความจำเป็นของสังคมในขณะนั้นจนภาษาอังกฤษ ได้ขยายผลลงไปในทุกระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายต่างก็พยายามพัฒนาให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังที่เห็นได้จากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทั้งด้านหลักสูตรและวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบาย วัตถุประสงค์ และการปฏิบัติ ล้วนเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความพยายามที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (สุทธิพงษ์ ยงค์กมล, 2544, หน้า 60)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาโดยมุ่งหวังให้มีความรู้ ความสามารถด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อใช้สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามหลักภาษา และเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 2-3) แต่

ผลการสอนภาษาอังกฤษเท่าที่ผ่านมาไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรืออาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเท่าที่ผ่านมา นั้นได้ผลไม่คุ้มค่าการลงทุน (มาลินี จันทวิมล, 2527, หน้า 17) จึงก่อให้เกิดการดิ้นรนในหมู่ผู้ปกครองที่จะค้นหาสถานที่เรียนใหม่ที่สอดคล้อง สนองต่อความต้องการ โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนบางกลุ่มที่ต้องการพัฒนาทักษะและความสามารถด้านภาษาอังกฤษของบุตรหลาน ให้อยู่ในระดับที่สามารถติดต่อ แลกเปลี่ยนข่าวสารสารสนเทศ ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างถ่องแท้ จึงนิยมส่งเด็กไปเรียนต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะทำให้เงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศแล้ว ยังก่อให้เกิดการขาดความสัมพันธภาพอย่างใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัว เนื่องจากเด็กอยู่ห่างไกล ขาดการอบรมดูแล และปลูกฝังเรื่องการดำเนินชีวิตแบบไทยจากพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง สำหรับผู้ปกครองอีกส่วนหนึ่งที่มิได้ส่งบุตรหลานไปเรียนต่างประเทศก็จะส่งเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่เปิดดำเนินการอยู่ในประเทศไทย ซึ่งการจัดการศึกษาตามแบบระบบการศึกษานานาชาติ ใช้มาตรฐานการศึกษาตลอดจนหลักสูตรและครูผู้สอนจากต่างประเทศ การรับเด็กเข้าเรียน มีแนวทางการรับเด็กต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ ส่วนนักเรียนไทยนั้นกระทรวงศึกษาได้กำหนดสัดส่วนนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติไม่เกินร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน จึงทำให้เด็กไทยบางกลุ่มไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติตามความต้องการได้ (วรรณसार วรกิจ, สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2542)

โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนเป็นหนึ่งในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการที่จะเร่งรัดพัฒนาให้คนไทยมีทักษะด้านภาษาอังกฤษด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงเรียนที่เปิดโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา โรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนจึงเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทุกประการหากแต่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการสอน แตกต่างกับโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรของต่างประเทศแล้วแต่ว่าจะมีที่มาจากประเทศใด ดังนั้นเด็กที่ได้รับการศึกษาจากโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนก็จะได้เล่าเรียนในเนื้อหาเช่นเดียวกับเด็ก ๆ ในโรงเรียนปกติทั่วไป เพียงแต่ว่าเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษแทนที่จะเป็นภาษาไทยทำให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ ความสามารถทางภาษาอังกฤษมากกว่าเด็กอื่น ๆ ที่เรียนภาษาอังกฤษเฉพาะในช่วงโมฆภาษาอังกฤษเท่านั้น (สุทธิพงษ์ ยงค์กมล, 2544, หน้า 61)

ด้วยเหตุที่ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญและเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนจะพิจารณาจากผลงานทางด้านวิชาการ เพราะจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม และเหตุที่เลือกทำการศึกษาวิจัยในช่วงชั้นที่ 3 - 4 เพราะการศึกษาในระดับนี้

เป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยในการเรียนการสอน และจากผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยนางสาว นิพัทธา รสจันทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับ ประถมศึกษา ที่เปิดโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนพบว่าปัญหาการวิจัยส่วนรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าโรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่เปิด สอนอยู่ในกรุงเทพ นอกกรุงเทพ ตลอดจนขนาดของโรงเรียนจะส่งผลกระทบต่อปัญหาการบริหารงาน วิชาการเป็นอย่างไร และเมื่อดำเนินการแล้วพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง ซึ่งผลของการวิจัยและ แนวทางพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญ ยังเป็นความรู้อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริหาร โรงเรียนในกลุ่ม ตัวอย่างและโรงเรียนที่กำลังจะเปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษา ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามที่ตั้ง และขนาด โรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ จำแนกตามที่ตั้ง และขนาด โรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยสามารถใช้ เป็นข้อมูลสำหรับ โรงเรียน ในการสนับสนุนและส่งเสริมการ บริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและปัญหาได้อย่างเหมาะสม
2. แนวทางพัฒนางานวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญทำให้ผู้บริหารสามารถใช้ประโยชน์ในการ สนับสนุน ส่งเสริมและวางแผนปรับปรุงเพื่อพัฒนางานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำถามในการวิจัย

1. ปัญหา บริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามที่ตั้ง และขนาดโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามที่ตั้ง โรงเรียน แตกต่างกัน
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน

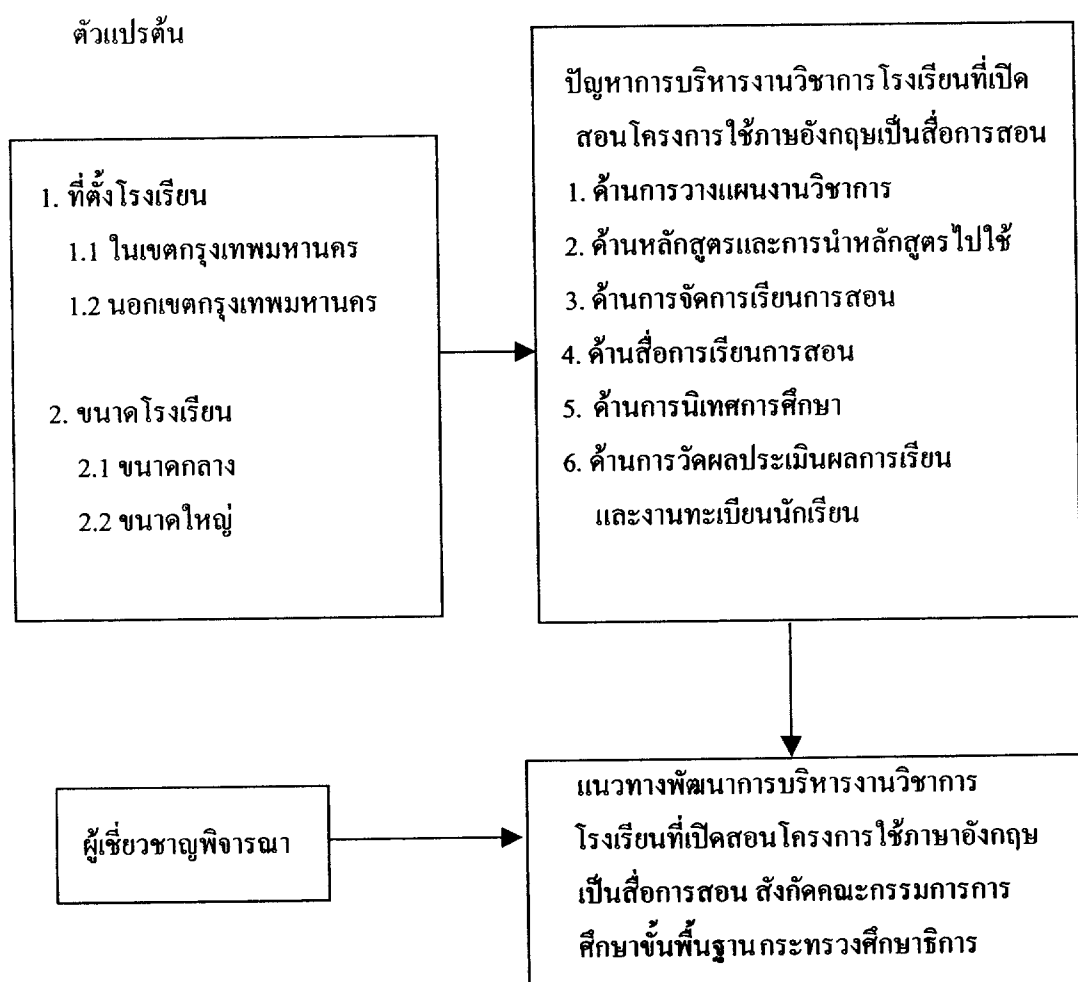
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยโดยการศึกษาที่ตั้งและขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อ ปัญหา และแนวทางพัฒนา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1065/ 2544 และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่เอกสารของกิตติมา ปรีดีคิลก (2532, หน้า 57-58) อุทัย บุญประเสริฐ (2540 ก, หน้า 36) รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ใน 6 ด้านดังนี้ 1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ 2. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตร

ไปใช้ 3. ด้านการจัดการเรียนการสอน 4. ด้านสื่อการเรียนการสอน 5. ด้านการนิเทศการศึกษา 6. ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาประสานความคิดเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาและเปรียบเทียบที่ตั้งของ โรงเรียน และขนาดโรงเรียน และศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนที่เปิดสอน โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน
โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็นสองขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้
ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง
ศึกษาธิการ จากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอน
โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ทั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. **ขอบเขตของเนื้อหา** ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ปัญหา และแนวทางพัฒนาการ
บริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยแนวคิดการบริหารงานวิชาการ
ตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 และคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ วก 1065/ 2544 ให้ใช้นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
กระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ และจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการได้แก่
เอกสารของกิตติมา ปรีดีดิถ (2532, หน้า 57-58) อุทัย บุญประเสริฐ (2540 ข, หน้า 36) รวมทั้ง
เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 6 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ
- 1.2 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- 1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา
- 1.6 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ
โรงเรียนฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตามที่ตั้งและขนาดของ
โรงเรียน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง โรงเรียนมกุฎเมือง

ราชวิทยาลัย โรงเรียนสามัคคีวิทยา โรงเรียนเบญจมราชูทิศ นครศรีธรรมราช โรงเรียนวรนารีเฉลิม
โรงเรียนสุราษฎร์ธานี โรงเรียนสะอาดแคว้นวิทยา จำนวน 312 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการ
ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เปิดโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 167 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) และผู้เชี่ยวชาญจากการคัดเลือก จำนวน 7 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น มี 2 ตัวแปร ได้แก่

3.1.1 ที่ตั้งของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 เขต ได้แก่

3.1.1.1 ในกรุงเทพมหานคร

3.1.1.2 นอกกรุงเทพมหานคร

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ขนาด ได้แก่

3.1.2.1 ขนาดกลาง

3.1.2.2 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษา
อังกฤษเป็นสื่อการสอน จำนวน 6 ด้านคือ

3.2.1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ

3.2.1.2 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

3.2.1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน

3.2.1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา

3.2.1.6 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้การ
บริหารงานวิชาการ โรงเรียน ที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ไม่บรรลุตาม
จุดมุ่งหมายได้มาจากการสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 6 ด้าน คือ

1.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องด้านการจัดทำ
นโยบายการบริหารงานวิชาการ การกำหนดสายงานวิชาการ การจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับ

งานวิชาการ การจัดเตรียมบุคลากรสำหรับการเรียนการสอน และการทำแผนงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

1.2 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชา และการจัดหาเอกสารประกอบการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา การจัดการการสอน โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

1.4 การสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ด้านการจัดหา จัดทำสื่อการเรียนการสอน การนำไปใช้ การเก็บรักษา การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนถึงการนำเสนอ เพื่อเผยแพร่การใช้และผลิตสื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่เพื่อนร่วมงานในโรงเรียน ที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

1.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำหรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือของผู้บริหาร คณะครูและศึกษานิเทศก์ในการช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน การจัดประชุมครูเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

1.6 การวัดผลและการประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานวัดผลประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน การจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

2. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนทั้ง 6 ด้าน ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. โรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 โดยจัดการเรียนการสอนเป็น

ภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย และวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย เช่น กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

4. โครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน หมายถึง โครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ภายใต้การกำกับดูแล และส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5. ผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ทำหน้าที่บริหารโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

7. ขนาดของโรงเรียน แบ่งโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากโรงเรียน 2 ขนาด ได้แก่

7.1 โรงเรียนขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนที่นักเรียนตั้งแต่ 500 – 1499 คน

7.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนที่นักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ขึ้นไป

8. ที่ตั้งโรงเรียน หมายถึง ตำแหน่งของโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ได้แก่

8.1 โรงเรียนที่ทำการเปิดการเรียนการสอนอยู่ในกรุงเทพมหานคร

8.2 โรงเรียนที่ทำการเปิดการเรียนการสอนอยู่นอกกรุงเทพมหานคร

9. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีความรู้ ประสบการณ์ระดับสูง เกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ได้แก่ กลุ่มบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรสองภาษา ศิษยานุศิษย์กรมสามัญศึกษา(เดิม) นักวิชาการจากกรมวิชาการ(เดิม) ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เปิดสอนโครงการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน